

Examen (samvetsrannsakan), enligt Ignatius av Loyola

Ett av de tidigaste spåren vi har av examen är från Ignatius vistelse i universitetsstaden Alcalá i Spanien, dit han kom år 1526, för att studera logik, naturfilosofi och teologi (*Pilgrimens berättelse*, nr 56–57). Vid sidan av studierna förklarade han den kristna läran för dem som kom i kontakt med honom. Här gav han också de andliga övningarna i någon enklare form, och just examen hörde då till det mest elementära i Ignatius repertoar. En kvinna vid namn Mencía de Benavente vittnade om detta när hon förhördes av inkvisitorerna, vilka flera gånger utsatte Ignatius och hans följeslagare för sin kritiska granskning. Hon berättade att Ignatius hade samtalat med henne och med några andra kvinnor: ”Han har samtalat med dessa kvinnor och undervisat dem om budorden och dödssynderna, och de fem sinnena samt själskrafterna. Han är skicklig på att förklara, och undervisar om evangelierna, den helige Paulus och andra helgon. Han har dessutom uppmanat dem att inför en ikon göra sin *samvetsrannsakan två gånger om dagen*, för att dra sig till minnes sina synder. Han har även gett dem rådet att bikta sig en gång i veckan och gå till kommunionen i samband därmed (min kursivering).”

Ur Ignatius av Loyola, *Andliga övningar* och tio brev (andra upplagan 2015)

[43] Allmän samvetsrannsakan (*examen general de conciencia*).

Den första punkten är att tacka Gud vår Herre för de mottagna välgärningarna. *Den andra*. Att be om nåden att få kännedom om synderna och att avvisa dem. *Den tredje*. Att begära redovisning av själen från den timme vid vilken man steg upp fram till innevarande rannsakan, timme för timme eller från en tid till en annan. Först för tankarna, sedan för orden och därefter för gärningarna, i samma ordning som nämndes i den särskilda samvetsrannsakan. *Den fjärde*. Att be Gud vår Herre om förlåtelse för felen. *Den femte*. Att med hjälp av hans nåd föresätta sig bättring. *Fader vår*.

Annan version, Fredrik Heiding S.J.

Med blicken riktad mot den treenige Guden och med intentionen att urskilja andarna gestaltar jag examen i följande dialogform:

1. I Faderns och Sonens och den helige Andes namn. Gode Gud, jag ber dig att du berättar för mig vad du lade märke till i mitt liv under denna dag.
2. Påminn mig om det goda du gett mig, hur du fanns där i möten med personer och i mina förehavanden. Gud, jag tackar dig för dessa dina gåvor och välgärningar.
3. Gode Gud, jag ber dig om nåden att du upplyser mig om den onde andens försök att överlista mig. Barmhärtige, evige Gud, förbarma dig över mig.
4. Jag blickar sedan framåt och ber med egna ord en bön som påminner om den förberedande bönen inför varje meditation eller kontemplation: ”*Den förberedande bönen* är att be Gud vår Herre om nåden att alla mina avsikter, handlingar och förehavanden helt och hållet må inriktas på Hans Gudomliga Majestäts tjänst och lovprisning” (AÖ 46). Därefter ber jag om en särskild nåd angående någonting jag står inför.
5. Ära vare Fadern och Sonen och den helige Ande, nu och alltid och i evigheters evighet. Amen.

p. Fredrik Heiding S.J.